

13.04.2022

הודעה לעיתונות

"חרדיות ישראלית"

ספר חדש של ד"ר אהרן איתן, חוקר מכון ירושלים למחקרי מדיניות, מציג מודל חדש של "חרדיות מתחדשת" ומציע נקודת מבט מקורית לשילוב המגזר החרדי בתחומי התעסוקה, החינוך והשירות הצבאי

"חרדיות ישראלית – אידאולוגיה, ריאליה וזכויות אדם" הוא שם ספרו החדש של ד"ר אהרן (ארי) איתן היוצא לאור בימים אלה בהוצאת מוסד-ביאליק. מדובר בחיבור מקיף, הכתוב בשפה קולחת ובהירה ותובנתיו קוראות תיגר על הנחות היסוד של השיח הציבורי הקיים סביב שאלת שילוב המגזר החרדי בחברה הישראלית.

הספר מציג חשיבה חדשנית ורעננה בנוגע לסוגיות בוערות ומדוברות כגון יציאה לשוק העבודה, לימודי ליבה, רכישת השכלה אקדמית וגיוס צעירים לשירות צבאי.

מחבר הספר, ד"ר איתן משמש עמית מחקר במכון ירושלים למחקרי מדיניות וכן עמית מחקר בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית. הוא עצמו חרדי, בן למשפחת רבנים יוצאת מרוקו, אשר התחנך במוסדות חינוך חרדיים-ליטאיים. כמי שחי את החברה החרדית, ד"ר איתן מביא עימו נקודת מבט ייחודית המאפשרת לו לראות את הדברים מתוך התבוננות מחקרית, בד בבד עם יכולתו לנתח מקרוב מגמות ותהליכים שעוברת החברה החרדית.

הספר עונה על מכלול שאלות המאתגרות את החברה הישראלית, כגון: האם אנו צפויים לגידול במספר החרדים העובדים? מה ההיתכנות לשילוב לימודי ליבה במוסדות החינוך החרדיים? האם הסתלקות ההנהגה הישנה (ע"ע פטירת הרב קנייבסקי) טומנת בחובה שינוי? האם המצב הקיים כרוך בפגיעה בזכויות אדם (בדגש על הזכות לשוויון והזכות לחינוך)? ולבסוף השאלה העיקרית, מה יכול להיות המפתח לשינוי המיוחל?

באחד הדיונים המרכזיים בספר, ד"ר איתן מאתגר את התפיסה הרווחת אשר טוענת כי המפתח לשינוי הוא כלכלי, באמצעות מתן תמריצים כלכליים או לחילופין באמצעות מניעת תקציבים. לטענת ד"ר איתן, מדיניות זו לא רק שלא תביא לשינוי הרצוי, אלא אף עלולה ליצור ניכור והתנגדות בקרב החברה החרדית.

בניגוד לתפיסה זו, ד"ר איתן מציג מודל פנים-חרדי של "חרדיות מתחדשת". במרכז מודל זה ניצב מרכיב **דתי-זהותי** הכרחי, שרואה בהשתלבות בתעסוקה, השכלה ושירות צבאי דבר שיש לעשותו לכתחילה ומתוך גיטימציה דתית מלאה, ולא רק כצעד הנעשה בדיעבד מתוך שיקולים פרקטיים מובהקים. לטענתו, קיים משאב טיעוני עצום של מקורות תורניים והיסטוריים, לרבות מצד דמויות מכוננות של החרדיות, אשר תומך בבירור בהשתלבות לכתחילה. זאת ועוד, לפי המשאב הטעוני התומך בחרדיות המתחדשת, המצב הקיים אף פסול מבחינה דתית. לדברי

ד"ר איתן, הקולות הקוראים כיום להתחדשות רעיונית-דתית של החברה החרדית ודוגלים בחרדיות מתחדשת אינם רבים, והם יותר בבחינת "התגנבות יחידיים", אך לטענתו ניתן לעודד מגמה זו, גם באמצעות גופי מדינה, כדי שזרם זה יקבל את מקומו בחברה החרדית ובהמשך אף יוכל להקים מוסדות חינוך ברוח החרדיות המתחדשת. במצב כזה שוק הרעיונות החרדי לא יישלט באופן בלעדי על ידי מערכת תפיסות הדוגלת בהסתגרות, אי השתתפות גברים בשוק התעסוקה, דחיית לימודי ליבה ושליטת הגיוס לצה"ל – שלוש אבני המחלוקת עם כלל החברה הישראלית.

הספר עורך ניתוח עומק של נקודת המבט החרדית בראייה היסטורית, סוציולוגית, פדגוגית, משפטית ותיאולוגית תוך יצירת זיקה למציאות העכשווית והתוויית מגמות לעתיד, וגם מציע כלים יישומיים למקבלי ההחלטות. תובנותיו החדשות, במיוחד אלו העוסקות בהיבט הזהותי-דתי ככוח מניע מרכזי, רלוונטיות לא רק להקשר החרדי אלא גם לקונפליקט הכללי המרתק בין דת למודרנה במאה העשרים ואחת.

זהו ספרו השלישי של ד"ר אהרון (ארי) איתן, לצד מחקריו בתחומי תיאולוגיה ומודרנה, דת ומדינה, המגזר החרדי בישראל. ספריו הקודמים זכו לשבחי הקוראים והביקורת. ספרו הראשון "ידיד נפש" אף זכה בפרס הרי הרשון המוענק לאחר שיפוט אנונימי מטעם החוג לספרות של האוניברסיטה העברית.

עלות הספר: 82 ₪

את הספר ניתן לרכוש באתר הוצאת "מוסד ביאליק" או בחנות הוצאה בירושלים.